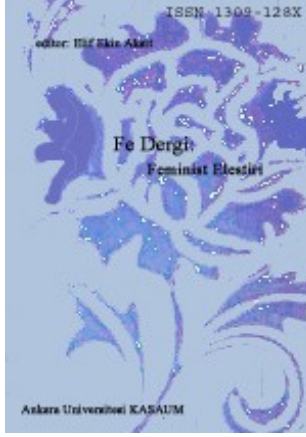

Yayınlayan: Ankara Üniversitesi KASAUM
Adres: Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, Cebeci 06590 Ankara

Fe Dergi: Feminist Eleştiri 4, Sayı 1
Erişim bilgileri, makale sunumu ve ayrıntılar için:
<http://cins.ankara.edu.tr/>

Suriyeli yazar Ğalya Kabbani'den “Bayan Robinson ile bir fincan çay”

Bülent Korkmaz

Çevrimiçi yayına başlama tarihi: 28 Aralık 2012

Bu makaleyi alıntılanak için: Bülent Korkmaz, “Bayan Robinson ile bir fincan çay” *Fe Dergi* 4, sayı 2 (2012), 26-30.

URL: http://cins.ankara.edu.tr/8_3.html

Bu eser akademik faaliyetlerde ve referans verilerek kullanılabilir. Hiçbir şekilde izin alınmaksızın çoğaltılamaz.

Suriyeli yazar Ğalya Kabbani'den “Bayan Robinson ile bir fincan çay”
Bülent Korkmaz*

Bu çalışmada Ğalya Kabbani adlı Suriye’li kadın yazarın “Bayan Robinson ile Bir Fincan Çay” adlı öyküsünün çevirisinin yapılması ve incelenmesi hedeflenmiştir. Ayrıca yazarın hayat öyküsü, eserlerinin tanıtımı ve Arap edebiyatındaki yerine dair kısa bir sunum yapılmıştır. Çalışmanın esasını Arapça asıl metnin İngilizceye yapılmış çevirisi ışığında tercüme edilmesi teşkil etmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ğalya Kabbani , kısa öykü, Orta Doğu, sürgün,Batı.

“A Cup of tea with Mrs. Robinson” by the Syrian writer Ghalia Kabbani

This study is aimed at translating and presenting “A Cup of tea with Mrs. Robinson” by the Syrian writer Ghalia Kabbani. It is introduced with a brief presentation on her life and contributions to the Arab Literature. At the core of the study, a Turkish translation the story is presented.

Keywords: Ghalia Kabbani , short story, Middle East, diaspora, the West.

Giriş

Suriye’nin Halep kentinde doğan Kabbani, çocukluğunun ilk dönemlerinde ailesi ile birlikte Kuveyt’e yerleşir. Tüm eğitim hayatını Kuveyt’te tamamlayarak Hukuk ve Şeriat Fakültesinden mezun olur.

1979 yılında başladığı ve aralarında “Al-Vatan” gazetesinin de yer aldığı çeşitli gazetelerde yazı hayatına başlar. Daha sonra başta “Eş-Şarku’l Avsat”, “Al-Hayat” ve “Ez-Zaman” gazeteleri olmak üzere bir çok gazete için makaleler yazmasına ek olarak röportaj ve sinema eleştirileri de yazar. 1994 yılında yerleşmiş olduğu Londra’da çeşitli dergiler için sinema eleştirileri ve İngiliz edebiyatı hakkında incelemeleri yayımlanmaktadır. Halen Suudi Arabistan sermayeli ve Londra’da yayımlanmakta olan “Er-Rical” adlı derginin yazı işleri müdürlüğünü yapmakta ve “Al-Hayat” gazetesinde yazmaya devam etmektedir.

Kısa öykülerini içeren ilk koleksiyonunu 1992’de yayımlayan Kabbani 1998’de “Yazın Aynası” adlı ilk romanını yayımladı. 2003 yılında yayımladığı ikinci kısa öykü koleksiyonunu 2005 yılında üçüncüsü izleyen Kabbani’nin Esad Hanedanı yönetimi altında Suriye’deki yaşamı anlattığı “Sırlar ve Yalanlar” adlı ikinci romanı da yayımlanma aşamasındadır.

2008 yılında ilki düzenlenen IPAF (Arabic Booker) roman yarışmasının jürisine seçilen Kabbani aynı zamanda Londra’da “Sürgündeki Yazarlar Topluluğu” yönetim kurulu üyesidir.

Öyküye dair

2003 yılında aynı adla yayımlanan hikaye koleksiyonunda yer alan “Bayan Robinson ile Bir Fincan Çay” adlı öykü, başlarına gelen siyasi ve dini baskı nedeniyle sürgünde yaşamak zorunda kalan bir ailede, eşler arasında beliren “yabancılaşma” duygusuna ek olarak sığınılan ülkede karşılaşılan ırkçı ve ayrımcı davranışları konu etmektedir.

2002 yılında yazılan ve mekan olarak Londra’da geçen öyküde yazar, sürgün psikolojisi, “uygar” dünyadaki ırkçı ve ayrımcı davranışlar, “ötekileşme” ve “yabancılaşma” olgularını kadın-erkek; kadın-kadın düzlemlerinde irdelemeyi bir kısa öykü anlatım biçiminin elverdiği ölçüde başarır.

* Okutman ,Yıldırım Bayezit Üniversitesi Arap Dili ve Edebiyatı

Londra’da bir sürgün olarak bulunan ve “Ortadoğulu” olduğunu tahmin ettiğimiz öykünün kadın kahramanı, maruz kaldığı ırkçı saldırının ardından yaşadıklarını eve döndüğünde kocası ile paylaşmayı ve onun şefkatine sığınmayı hayal etmekteyken kocası, arkadaşları ile birlikte politik içerikli bir sohbetin içindedir ve karısına da beklediği ilgiyi gösteremez. Yaşamış olduğu gergin olayın ardından kocasından görmeyi umduğu şefkatten de yoksun kalan kahraman, yüzündeki yaralanmayı sonradan fark eden kocasının bu kez de sorgulayıcı yaklaşımı nedeniyle rahatsız olur ve kocasının almayı unuttuğu, bir İngiliz bakıcı kadında bulunan kızını almak için evden çıkar.

Bir sürgün olarak ülkesinde yaşayamayan ve sığındığı ülkede de gerek resmi görevlilerden gördüğü ayrımcı muamele gerekse de yaşamış olduğu ırkçı saldırıya ek olarak kocasından da uzaklaştığını hisseden kahraman, bu duygular içinde geçmiş mutlu anlarını hayal ederken yine o dönemleri içinde dahi kocası ile arasındaki mesafeyi düşünür. Bu duygular içinde, bir kadın olmasına rağmen farklı bir kültüre ait olmasının yol açtığı farklı bakış açısının bir sonucu olarak, zamanında alamadığı kızını almaya gittiği İngiliz bakıcı Bayan Robinson’dan da geç kalmış olması nedeniyle işiteceği azarı düşünen kahraman, Bayan Robinson’dan kapıyı açar açmaz gördüğü ilgi karşısında artık kendini tutamaz ve gözyaşlarına boğulur.

Kadın olmanın aradaki tüm farklılıklara rağmen yadsınamaz bir bağ olduğu ve karşılaşılan ayrımcı ve ırkçı yaklaşımlara rağmen sığınmış olduğu ülkede bu durumla hala mücadele edilebileceğine olan vurgu ile öykü sona erer.

Sürgün yaşamının yol açtığı cinsiyetler arasında farklı değerlendirme biçimleri ile yarattığı beklentilerin farklılığının ustaca vurgulandığı, kadın –erkek ilişkisinde algılama önceliklerinin sergilendiği öykü, kadınların kariyer edinmesinin erkek tarafından anlamlandırılmasını da kadın bakış açısı ile ifade etmektedir.

Temel bir birliktelik düzeyi olarak “aile” kavramının “içeri” ve “dışarı” boyutlarıyla birlikte düşünüldüğü öykünün en çarpıcı cümleleri arasında yer alan “şimdi ikimiz de dışarıdaydık” ibaresi ile yazar, kızı ile kendisini önemsemeyerek “koca” ve “baba” kimliklerinin taşıyıcısı erkeği arkadaşları ile birlikte “içeride” bırakarak görünüş ve gerçek çelişkisine dikkat çeker.

Öyküde resmedilen kent ve kentli hayatı ise, taşımakta oldukları yüklerin bitkin düşürdüğü, kendi dünyaları içinde sürüklenen ilgisiz ve yalnız bireylerden oluşur.

İnsanların ten renklerine göre sınıflandırıldığı bir yapının insalcılığını sorgulayan öykü aynı zamanda toplumda ayırım gözetmeksizin cereyan eden şiddeti de yaşlılar üzerinden dile getirirken, öykünün geneline hakim olan modern yaşam eleştirisine de derinlik kazandırır.

Bayan Robinson ile Bir Fincan Çay

Senaryoyu zihnimde oluşturmuş ve hayalimde birkaç kez canlandırmıştım: Nasıl bana kapıyı açacaksın ve ben de kendimi kollarına atacağım. Sinirlerimi kontrol edemeyecek ve hıçkırmaya başlayacağım. Sonra, sana olayı anlatacağım ya da alternatif senaryoyu. Ama öncelikle sana olayın ayrıntılarını anlatmalıyım, ardından da bir saattir tutmakta olduğum gözyaşlarımı boşaltacağım.

Karşılaştığımızda anlatacağım ayrıntıları hayal etmeliyim. Çünkü bu ayrıntılar, ana caddede düşmeme engel olmuştu. Yoldan gelip geçenlerin dikkatini çekmemek ya da uğradığım şokun etkisini otobüsteki yolcuların fark etmemesi için gözyaşlarımı tuttum.

Zile bastıktan sonra eve nasıl gireceğimi hayal ettim. Kendi kendime anahtarla açmayacağımı yineledim. Kapıyı çalacağım ve seni endişelendirmemek için zile uzun basmayacağım. Kapıyı açtığımda, sağ yanağımı avucumla kapadığımı fark edeceksin ve başlayacağım bu akşam gururumu inciten hikâyeyi sana anlatmaya. Sakinleştikten sonra sana, sağ yanağımı sanki bir utanç kaynağıymış gibi bu morarmış haliyle bırakamazdım, diyeceğim. Gerçekten de ben, bir şiddet kurbanıyım. Ama sen, beni zaten iyi tanırsın ve nasıl da kurban zihniyet ve davranışlarını benimsemekten nasıl da nefret ettiğimi bilirsin.

Bu ülkeye iki baskı grubundan: devlet baskısından ve köktendinci terörden kaçarak gelmiş olduğumuzu hatırlarsın. Üstelik buraya siyasi sığınmacı olarak başvurmuş olduğumuzu da hatırlarsın ki o gün ben dosyamızdan sorumlu İngiliz [göçmenlik bürosu] görevlisi ile: “*Tehdidi altında olduğumuz hayati tehlike ortadan kalktığında kocam, kızım ve ben burada kalmayacağız. Ülkenizi alternatif bir cennet olarak düşünmüyoruz; aksine ülkeniz, bizim için sadece geçici güvenlik sağlayan bir sığınaktan ibaret.*” diyerek ona sertçe çıkmıştım. Ofisten ayrıldığımızda sen, verdiğim tepkiyi uygun bulmamış ve beni eleştirmiştin. İngiliz göçmenlik görevlisi ile sanki ülkesinde bulunuşumuz bir güvenlik arayışı nedeniyle değil de; onlara bir iyilikmiş gibi konuşmuştum. Croydon’daki içişleri bakanlığından tren istasyonuna doğru yürürken, bana bakmaksızın, “*onunla bu tonda konuşmamalıydın*” demiştin.

Soğuk havanın dayanılmaz kesiciliği kendimi huzursuz hissettiriyordu. Ardından seni oldukça rahatsız eden bir tonda: “*Ama göçmenlik bürosu görevlisi, sanki ülkesinin sınırlarını gizlice aşmayı deneyen suçlularımız gibi bizi sorguya çekti.*” dedim. Söylediklerimden hoşlanmadığımda daima yaptığın gibi sessiz kaldın. Gurur dolu sessizliğini yineleyerek sadece konuşmama ve tahrik olmama fırsat verdin. Tam da konuşmaya uygun olduğumuz anda sessiz kalışın, beni kızdırıyor ve böylelikle de ben sürekli dır dır eden bir kadın gibi görünüyorum. Her neyse, bugünün senaryosu bir sürü sorun nedeniyle tam bir fiyaskoyla sonuçlandı. Zili çaldığımda, başımdan geçen olayı benimle paylaşarak şoke olacağın bir sonraki anın korkusuyla, kalbim küt küt atıyordu. Geçmiş bir kaç yıl içinde bize çok sayıda sıkıntı yaşatan bir ülkeden nasıl da umulmadık bir şekilde kaçabilmiştik? Bir kez daha karşılaştığımız bu olay, sığınma ve güvenlik hakkındaki düşünceleri yeniden gözden geçirmemize yol açacaktı. Ancak yüz yüze geldiğimizde, bana sarılacak ya da saçlarımı okşayacak ellerin kullanamayacağın bir vaziyette, bir kadeh şarap ve bir sigara ile doluydular. Bana kapıyı açmış olan da sen değildin; zili duymamış olduğun için kapıyı anahtarla açan bendim. Sen ve arkadaşların, Hampstead’ın güzel tepelerine bakan balkonda, yüksek sesle ulusal meseleleri tartışıyor olmaktan çok meşguldünüz. Şüphesiz, beni aceleyle odadan ayrılırken görmüş olmalısın ki ardından geldin. Avucumla kapadığım sağ yanağımı da merak edip “*n’oldu sana?*” diye sormadın. Onun yerine: “*Misafirlerle ilgilenmekten kıızı alamadım. Sen alabilir misin?*” diye soruverdin.

Böylelikle, daha fazla acı çekmem için yarama tuz bastın. Tam yatağın kenarına sessizce ilişiyordum ki o an, her iki yanağıma tokat etkisi yapan bir sürü acı soruyla tekrar karşı karşıya kaldım.

Merakla sordun: “*Bu senin dışın mı?*”

“*Hayır, sokakta saldırıya uğradım!*”

Şarap kadehi ve gittikçe küllenen sigara hala ellerindeydi. Sonra, pencereye doğru yürüdün ve sanki hiçbir şey anlamamış gibi külü dışarıya döktün. Belki de anlamıştın da sen, felsefe profesörü, bir parça saçma bulduğun bu durumu mantığınla çözümlenmeye çalışıyordun.

Bana saldıran kadını tarif etmemi istedin ve onu tanıyıp tanımadığımı sordun. Duygusal bir korunmaya ihtiyacım olan o anda sen, bir dedektif oluverdin. Korkutucu yüzün ve erken ağarmış saçlarınla git gide yükselen bir heykele dönüştün ve yatağın kenarına ilişmiş bir tür jest bekleyen beni bir cüceye çevirdin. Duvara çarpmaktan dolayı moraran yanağımdaki çürüğe, yukarıdan aşağıya doğru belli bir mesafeyle inceleyerek baktın. Eğer elimle yüzümü korumamış olsaydım, gerçekten çok daha kötü yaralanmış olabilirdi.

Hikâye, inandırıcılığını yitirmiş, uğradığım şokun ve aşağılanmanın etkisini azaltacak senaryo başarısız olmuştu. Bir saat önce, kalabalık bir caddede yürürken, iri yarı bir kadın bana yaklaşmıştı. Bulduğum yere birkaç metre kala onu fark ettiğimde hızla üzerime geliyordu. Bana doğru yönelmesini art niyetli olarak düşünmemiştim ki yanılmışım. Geniş omuzuyla narin vücuduma kasten vurarak dengemi bozmuş, “Cehenneme git!” diye haykırmıştı. Eğer elimle yüzümü korumamış olsaydım, başımdan daha tehlikeli yaralanabilirdim.

Hikâyeyi, olmuş olmasını arzuladığım gibi anlatmadım sana. İçinde ‘nasıl’, ‘ne zaman’, ‘niçin’ ve ‘ırkçı bir saldırı mı olduğunu düşünüyorsun?’ gibi basit soru ve cevaplara dönüp durdun. Entelektüel bir tartışmanın içinde değildin bay siyasi sığınmacı; uğradığı şokun etkisini henüz üzerinden atamamış olan karınla yatak odasıydın.

Saldırgan, eğer yaptığı şeyin farkına varsaydı, çektiğim acının neden olduğu iniltileri duyduktan ve etrafıma toplanmış olan gelip geçenleri gördükten sonra durabilirdi. Oysa o, muzaffer bir şekilde yürüyüp gitti. “Niçin ben?” Söylemek istediğin bu değil mi? Çok güzel! Onun saldırganlığı, birkaç hafta önce Asyalılarla İngilizler arasında gelişen şiddet olaylarının anlık bir tepkisi olabilirdi. Belki de bu kadın, benim koyu renk tenimden hoşlanmadı ki bilirsin burada insanlar, temelde tenlerinin rengine göre: Beyaz Avrupalılar; Beyaz Avrupalı olmayanlar; Beyaz-diğer etnik unsurlardan olanlar; Afrikalı Siyahiler; Latin Siyahiler; diğer etnik unsurlardan gelen Siyahiler, şeklinde sınıflandırılır. Başvuru formu, tüm ten renklerini içerir. Sokakta hangi ten rengi kategorisine aitim? Kuzey Afrika’nın koyu ten rengine mi? Arapların ten rengine mi? Ya da belki melez? Her gün çeşitli biçimlerde baş gösterir olan, nedensiz şiddet miydi? Kendi evinde gençler tarafından saldırıya uğrayan yaşlı bir adam; emeklilik maaşı çalınıp (ki henüz bankadan çekmişti) yere fırlatılan yaşlı bir kadın. Belki de bana saldıran bu kadın, bir paranoyaktı ve ben de onun kurbanlarından biriydim. Belki de daha başka etkenler vardır. Ancak o an, olasılıkları hesaplamamın zamanı değil; bir duygusal paylaşım anyıdı.

Öfke, içimde dondu ancak yok olmadı. Ellerinde hala şarap kadehi ile sigara, Londra’da nadir görülen türden güzel bir akşam, iki arkadaşın balkonda seni bekliyor. Saldırıya uğranacak yanlış bir zaman seçtiğim için hatalıydım. Eğer evde yalnız olsaydın ya da hava bu kadar güzel olmasaydı, daha düşünceli olabilir miydin?

***

Yağmur, otobüsün pencerelerine yansiyarak çiselemeye başladı. Otobüsün içinden ve dışından hayatımdaki parlak ve karanlık sahneler iç içe geçmekte: Aşk, evlilik, politik eylemciler ve içinde bizim de olduğumuz politik eylemler; ölüm tehditleri almaya başladıktan sonra ülkeyi terk etme kararı, buraya varışımız; elektrik mühendisliği çalışmalarım, babası evde olmadığı zaman bir bebek bakıcısına bıraktığım kızım Nadya, boş zamanlarımda bir kafede, sadece bazı ihtiyaçlarımızı karşılayan oldukça yetersiz bir gelir için pizza restoranları ve süpermarketlere renkli broşürler dağıttığım işim. Nadya, sokakta benimle birlikte yürürken konuşmaya başladığında henüz dört yaşındaydı. İnsanların posta kutularına broşürleri dağıtırken benimle yarışmaya başladı. İkimiz de yorgunluğu oyun oynayıp, gülmeye dönüştürdük. Böylece bu durum, sanki bir lokma ekmeğin için kızımı da çalıştırmak üzere yanıma almışım gibi hissediyor olmaktan kaynaklanan suçluluk duygusunu azalttı.

Londra’da güzel bir yaz gününe son veren yağmurlu hava ya da dökmemek için zorladığım bir damla gözyaşının neden olduğu bir bahane nedeniyle şimdi puslanmış olan sağımdaki pencereden baktığımda, görüntüler hızlıca akmaktaydı. Ben, çevremdeki uzun bir iş gününün ardından bitkin düşmüş ya da kendi yaşamlarının baskı dolu ayrıntıları içinde ağır yükler sırtlanmış insanların bana acımalarını değil; kocamın şefkatini istiyordum.

Neden ben de mutlu anlarımları hatırlamayayım: Mükemmel hediyelerle birlikte iki iş teklifi almama sağlayan bir İngiliz üniversitesindeki başarımlarım: Telefon şirketinden aldığım mektubu sana okuduğumda, neden sevinçli değildin benim gibi? Onlar, iletişim teknolojisi alanında hazırladığım yüksek lisans tezime ilgilenmişler ve zor reddedilir bir paket içeren iş teklifinde bulunmuşlardı.

“Tebrikler!” demiştin, yabancı bir ülkede bunu başaracağıma inanmamışçasına yarım ağızla. Sanki kızgındın yalnızlığını yeterince azaltmayan ve bütünüyle sürgün hayatına kendini adamamış olan “yoldaşına”. Bu sebeple mi şimdi bu kadar sessizsin? Bu darbe, sana kendini iyi hissettirdi, yeniden dengeledi zihnindeki imajımı –yabancı bir ülkede, bir yabancının, sürgündeki bir politikacının sığınmacı olarak görülmemen ve tek başına kazanmış olduğu başarımlar için övgü ve takdir edilmeyi bekleyen karısı, çalışmalarındaki başarılarının ona “üst sınıf” değer kazandırmasına gerek olmayan bir yoldaş. Niçin ilerlesin ki? Onun eksiklikleri, sürgün bir diyarda, bir sürgün olduğu gerçeğini kişiliği üzerine yansıtmalı.

Kapıyı açıp merdivenlerden inerken beni izledin, merdivenin başından bağıryorsun: “Nereye gidiyorsun? Kızımızı alacağını söylemiştin.”

Cevap vermedim. Evden biricik küçük kızımız Nadya’nın bebek bakıcısı, bir İngiliz kadın olan Bayan Robinson’ı düşünerek ayrıldım. Şimdi her ikimiz de evin dışındaydık. Birkaç saat önce sen, Bayan Robinson’ın ne kadar dakik olduğunu ve çocuğun saat altı sonrasına kadar onunla kalmasından hoşlanmayan – zaman konusunda oldukça titiz, tipik bir İngiliz kadın olduğu gerçeğini göz ardı ederek arkadaşlarıyla buluşmuştun.

Kapıyı bana açtığına ince dudaklarını büzecek ve çevresindeki çizgileri belirginleştirerek beni paylaşmasına muhatap olacağım.

Bayan Robinson beni görür görmez bir çığlık attı: “Aman Tanrım! Bunu size kim yaptı?” Gözyaşlarına boğuldum. Çocuk içeride uyuyordu ve o da beni azarlamayı unuttu. Bayan Robinson uzun süre ellerimi elleri arasında tuttu, sevgiyle onları okşadı, oldukça rahat ancak zamanın etkisiyle renkleri solmuş bir koltuğa oturttu. Ben, onun yüzünü tekrar tekrar incelemeye çalışırken o, beni teselli ediyordu: Acaba o, Bayan Thatcher’a mı benziyor? Çünkü saç modeli ve kararlılığı tıpkı o.

Soğuk suyla ıslatılmış bir tampon getirdi ve şişmiş yanağımın üzerine yerleştirirken: “Bunu yarın polise bildirmeliyiz. Bu kötü kadının, yanına kar kalmasına izin veremeyiz. Ancak şimdi, sana güzel bir fincan çay hazırlarken, sadece dinlen, dostum. Çay, üşümüş ellerini ısıtacak.”

Ĝalya Kabbani

Londra 2002

غالية قباني
فنجان شاي مع مسز روبنسون
دار ميريت في القاهرة 2004

Kabbani, Ghalia, “Finjan Shy ma’a Mrs Robinson,” Finjan Shy ma’a Mrs Robinson (Dar Merit: Cairo, 2004).

<http://syrianstory.com/kabany.htm>

Kabbani, Ghalia, “A cup of Tea with Mrs. Robinson”, Banipal, 27, 2006

<http://www.banipal.co.uk/selections/53/94/ghalia-kabbani/>